

"Ekmegimi
gözyaşıma
bandım da
yedim"

«Köyün insanına tiyatro gerek. Halka daha çok, daha çok tiyatro götürmek gerek. Tiyatro bir okul, bir kültür aracıdır»

Cahit Irgat Tiyatro ağalarına savaş açtı

Tanju CILIZOĞLU

Bu adam tiyatro sanatçısı. Bu adam şair. Bu adam eli yıllık yaşamı içerisinde bir gün bile nasıl apartman sahibi olurum, nasıl altına bir araba çekerim, nasıl fişmanca beye hulus çakarsam bir Avrupa seyahati ayarlarım diye düşünmemiş. Çok daha zor, çok, daha gerçek, çok daha yüce bir tutkuya yaslanmış tüm yaşamını. İnsanlara, ülkesinin, yoksul insanlarına, ülkesinin perişanlığına, ülkesinin sancularına nasıl yararlı olurum diye zorlanmış, yaşamını. Derlara düşmüş, zorlara düşmüş, ama tüketmemiş içinde çöreklenmiş halk sevgisini.

Tüm bu anıtlıklarımı Cahit Irgat bir şiirinde yalın içten duygulu tek musrada veriyor:

«EKMEĞİMİ GÖZ YAŞIMA
BANDIM DA YEDİM.»

Cahit Irgat daha sonra şöyle anlatıyor:

«... Her okuldan kovuldum. Anarşist dediler kovdular. Nihilist dediler kovdular. Komünist dediler kovdular. 31 yıldır aktörlük yapıyorum. Elimden lehçemlik gelmedi. Marangozluk gelmedi. Benim savaşım daha güçlü daha düzenli, daha müllu bir dünya yaratmak. Ama eli yıllık ömrü darlarda, zorlarda geçirdik. Ne olursa olsun. İstedğim, dilediğim bir ölçüde sürdürüyorum ömrümü. Savaşı bırakmadan kavgaдан kaçmadım.»

TİYATRO AĞALARI

Elli yıllık bir yaşamın tüm zorlukları yıldırmamış, küstürmemiş ve yenik düşmemiş Cahit Irgat. Acısını şiirde kusmuş. Tiyatro'da bitirmiş. «Köyün insanına tiyatro gerek. Halka daha çok, daha çok tiyatro götürmek gerek. Tiyatro okuldur, Tiyatro bir kültür aracıdır.» diyor sonra bu ülkenin tiyatro ağalarını suçlayarak bir gerçeği savunuyor.

«Şehir Tiyatrolarının dışında Devlet Tiyatrosunun dışında bir de yeni kurulan Öğretmenler Sendikası «Tiyatro TOS» dışında tüm tiyatrolar önce emek sömürücü olduğu üstüne kurulmuştur. Piyaselerin kulisinde yorgunluktan bayılan, sahne aralarında bir şey gazozu bile borca için tiyatro oyuncularını çoğunlukla ne alırlar biliyor musun? Güldünc bir rakam ayda iki yüz lira ile beş yüz lira arasında. Bir iki isim yapmış tiyatro oyuncusu tutmuş bir tiyatro kurmuş. Yalnız kendisini göğelemlenecek bir kaç fedai toplamış. Ayda iki

Tiyatro Ağalarına savaş açan Cahit Irgat

yüz lira. Üç yüz lira aylıkla sömürülecek bir kaç fedai, olmuş sana Türk Tiyatrosu. Yürümez tabii. Ulaşmaz. Güçlenmez böyle bir düzende tiyatro. Bir kısım isim yapmış tiyatro ağalarının sömürü düzeninde giden tiyatro halka ulaşmaz. Halkı güçlendirmez. Hiçbir sosyal güvenliği yoktur bu tiyatrodaki tükenen insanın. Yazın selve sıcaklar inip tiyatro rolar perdesini kapadı mı ağalar bu iki - üç yüz lirayı da keserler. Ve ben bu yıl dört arkadaşla bu kuruluşa karşı çıktık. Son derece iyi de gitti sayılır işler. Halkın verdiği herkes tiyatrodaki kardeşçe bölüştü. Gelecek yıl daha geniş daha yaygın düşündüyorum bu gelişimi. Ben yıldıram, ben aslan payını almam demeden tüm oyuncuların ortak olacak, emeginde ortak olacak, kazancında ortak olacak bir tiyatro düşünüyorum.»

Cahit Irgat her dönemde her bulunduğu yerde gerçekleri kutkupa gerçekleri tükürür gibi yığıpçe verdikçe kovmuşlar kendisini, emişler kendisini. Ama yılların ardında yine Cahit Irgat ayakta yine Cahit Irgat bir kavga içinde.

IRGAT, TİYATRO AĞALARINA KARŞI

Gelecek yıl tüm emekçilerinin ortak olduğu tiyatroyu kurarsa Cahit Irgat daha çok köye götürülecek kuruluşunu. Tiyatrosuz illere, ilçelere, kasabalara taşıyacak kendi değini ile «Okulumuz» Bir şilthin örgütünde yasar gibi koca Cahit Irgat bu coşkuda yasıyor şimdi. Yanında kendisi gibi düşünen kendisi gibi inanan Tuncer Kurtuluş birliki gecelerinde, gündüzlerde tek kayguları tek çabaları bu.

Gelecek yıl Cahit Irgat, Erol Günaydın, Tuncer Kurtuluş, Suna Keskin ortaklığını bir daha genişletecek. Bir daha yeniden düzenlenecek. Cahit Irgat tüm sömürülen tiyatro oyuncularına çağrıda bulunuyor. «Gelün emekçimizi, alın terimizi, gücümüzü birleştirelim. Gelün vizi tüketen tiyatro ağalarına tek olmaksızın kendi fretiliğimiz değeri kendimiz kardeşçe, insanca hakka bölüselim...»

Bizden kavganız kutlu olsun demek. Bizden dostlukla bunu duyurmak, bunu anlatmak. Bizden saygı Cahit Irgat's, Irgat gibi düşünülere. Bizden ak saygılar.